

Werkblad

Het Horigenstelsel

Leerdoel

Ik kan uitleggen hoe het **hofstelsel** werkte en welke rol horigen hierin speelden.

Tekst

In de middeleeuwen leefden veel mensen op het platteland. Ze werkten op het land van een heer. Dit systeem noemen we het **hofstelsel**.

- **De heer:** Een edelman of geestelijke die een groot stuk land bezat. Hij was de baas over het domein.
- **Horigen:** Boeren die op het land van de heer woonden en werkten. Ze mochten het land niet zomaar verlaten.
- **Vrije boeren:** Boeren die een eigen stukje land hadden en niet afhankelijk waren van een heer.
- **Herendiensten:** Horigen moesten een deel van hun tijd werken op het land van de heer of klusjes voor hem doen, zoals het repareren van wegen.
- **Pacht:** Horigen moesten een deel van hun oogst afstaan aan de heer als huur.
- **Domein:** Het landgoed van een heer, met boerderijen, een kasteel en een kerk.

Een horige kreeg **bescherming** van de heer in ruil voor werk en een deel van zijn oogst. Maar hij mocht niet zomaar verhuizen of stoppen met werken op het land.

Opdrachten

Opdracht 1: Begrippen matchen

Trek een lijn tussen het begrip en de juiste uitleg.

Begrip	Uitleg
Heer	Boeren die op het land van de heer werkten
Horigen	Groot stuk land met boerderijen en een kasteel
Herendiensten	Boeren die hun eigen stukje land bezaten
Domein	Werk dat horigen moesten doen voor de heer
Vrije boeren	De baas over het domein

Opdracht 2 - Vul het schema in

Lees de uitleg nog eens goed en vul het schema in.

Vraag

Antwoord

Wie had de macht in het hofstelsel?

Wat moesten horigen verplicht doen?

Wat kregen horigen in ruil voor hun werk?

Wat was het verschil tussen een horige en een vrije boer?

Opdracht 3 - Vergelijken

Lees de twee stellingen en kies welke persoon het zegt: een **horige** of een **vrije boer**.

1. "Ik mag mijn boerderij verkopen en ergens anders gaan wonen." → _____
2. "Ik moet een deel van mijn oogst afstaan aan de heer." → _____
3. "Ik werk soms gratis op het land van de heer." → _____
4. "Ik mag zelf bepalen wat ik op mijn land verbouw." → _____

Opdracht 4 - Hofstelsel tekenen

Teken hieronder een simpel schema van het **hofstelsel**. Gebruik de volgende woorden:

- Heer
- Horigen
- Vrije boeren
- Pacht
- Herendiensten

Gebruik pijlen om aan te geven wie wat aan wie geeft of ontvangt.